

OBSAH

Předmluva	5
I. ROZBOR A INICIATIVA	9
Nové prvky v rozvoji iniciativy a aktivity pracujících po XXII. sjezdu KSSS, XII. sjezdu naší strany a V. všeodborovém sjezdu	10
Nová etapa rozvoje hnutí brigád komunistické práce	11
Rozborem ke zlepšení výsledků práce	12
Odkrývat rezervy, počítat a spořit je velká věc	12
Rozvoj nejprogresivnější síly, iniciativy a aktivity pracujících se opírá o zkušenosti brigád komunistické práce v SSSR	14
Demokratický centralismus	16
II. KOMPLEXNÍ ROZBOR HOSPODÁŘSKÉ ČINNOSTI — NÁSTROJ EKONOMICKÉ VÝCHOVY PRACUJÍCÍCH	20
Rozborová činnost	24
Metodika rozboru	30
Srovnávání skutečnosti se žádoucím stavem	32
Zpětný postup od výsledků k příčinám, kterými byl výsledek ovlivněn	33
Postup od celku k jeho částem	34
Třídění a seskupování příčin podle určitého systému	34
Hodnocení účasti pracujících při rozborech	34
Využití všech druhů národohospodářské evidence	34
Konkrétnost závěrů	35
Technika rozboru	35
Roční komplexní rozbor	41
Hlediska při hodnocení činnosti výrobních hospodářských jednotek, podniků, závodů, dílen	42
Technická úroveň a kvalita výrobků	42
Správný růst produktivity práce	42
Hospodařit materiálem	42
Struktura výroby a sortiment	42
Rytmičnost výroby	43
Uspokojování národohospodářských potřeb	43
Kolektivní smlouvy a péče o pracující	43
Organizace komplexních rozborů	44
Častější nedostatky při provádění komplexních rozborů	46
Prohlubování účasti pracujících na komplexních rozborech	48
Rozbor je nástrojem společenské kontroly	56
III. SOUVISLÝ PŘÍKLAD KOMPLEXNÍHO ROZBORU	61
Hospodářské výsledky	62
Celkový závěr o našem závodě	62
Plán výroby	62
Dokončená výroba	62
Plnění plánu dokončené výroby	63
Rytmičnost dokončené výroby	63

Hrubá výroba	64
Nedokončená výroba	64
Řízení výroby	65
Kvalita výroby	66
Reklamace u dodavatelů	66
Reklamace a garancie	66
Sortiment	67
Plán odbytu	67
Zásoby hotových výrobků	67
Plán technického rozvoje	68
Zlepšovací náměty a vynálezy	68
Zvýšení produktivity práce v běžném roce novou technikou	69
Plán práce a mezd	69
Plnění plánu pracovních sil	69
Fluktuace dělníků	70
Časový fond	70
Využití výrobních dělníků	70
Směnnost výrobních dělníků	71
Přesčasý dělník	71
Mzdové fondy	71
Prémiový fond	73
Průměrné výdělky	73
Produktivita práce	74
Srovnání růstu produktivity práce a průměrných výdělků	74
Plnění norem	75
Reklamace mezd	75
Využití základních prostředků a investic	75
Využití úžinových strojů	76
Zvyšování směnnosti v závodech	76
Dosažené výsledky	76
Péče o základní prostředky	77
Uvádění investic do provozu	77
Plnění plánu materiálně technického zásobování	78
Rozbor hospodářského výsledku	78
Náklady na dokončenou výrobu	79
Důvody rozdílu mezi plánem a skutečností	79
Příčiny úspor podle druhů některých nákladů	80
Ostatní náklady	80
Režijní náklady	81
Zisk	81
Ekonomická kontrola	81
Komise hmotné odpovědnosti	82
Ostatní oblasti činnosti	82
Nápravná opatření	83
Vyjádření stranické a odborové organizace	84
Rozbor plnění závazků v kolektivní smlouvě za minulý rok	84
Výrobní úkoly	85
Socialistická soutěž	86
Zlepšovatelské a vynálezcovské hnutí	86
Odměna za práci	87
Zvyšování kvalifikace	87
Socialistická pracovní kázeň a stabilizace pracovních sil	88

Ochrana zdraví a bezpečnost při práci	88
Bytová péče, sociální zařízení a stravování pracujících	89
Národní pojištění a zdravotní péče, rekreace	90
Výchovná, kulturní a tělovýchovná činnost	90
Čerpání prostředků z podnikového fondu pracujících	90
Vyhlášení socialistického soutěžení za zlepšení péče o zdraví pracujících a bezpečnost při práci	91
IV. DÍLČÍ ROZBORY	94
TECHNICKÝ ROZVOJ A INVESTICE	95
Zvyšování technické úrovně výroby	96
Rozbor efektivnosti technického rozvoje	100
Technickoekonomické rozboru efektivnosti nové techniky	101
Metoda rozboru efektivnosti	102
Pojmy a ukazatele používané v rozboru	103
Ekonomické ukazatele	104
Zajišťování výroby investicemi nebo modernizací	106
INVESTICE	107
Modernizace	111
Efektivnost modernizace	113
Technickoekonomický rozbor modernizace	114
Ukazatele používané v rozboru	116
Zajištění plánu investiční výstavby v běžném roce	116
TECHNICKOORGANIZAČNÍ OPATŘENÍ A VÝSLEDKY ZLEPŠOVATELSKÉHO A VYNÁLEZCOVSKÉHO HNUTÍ	117
Příklad TOO	120
Hnutí Každý novátorsky	124
Pobočky Československé vědeckotechnické společnosti	126
Zlepšovatelství	127
Správný plán technickoorganizačních opatření v běžném roce	127
PLÁN VÝROBY	128
Hrubá výroba a výroba zboží	128
Objem výroby	137
Nedokončená výroba	137
Sortiment	137
Jakost	141
Zmetky	144
Reklamace	146
Rovnoměrnost výroby	147
Činitele plnění plánu výroby	155
Zajištění plánu výroby v běžném roce	161
PLÁN ODBYTU	162
Zajištění plánu odbytů v běžném roce	163
PLÁN PRÁCE A MEZD	164
Využívání normativů osobní hmotné zainteresovanosti	164
Normativ vztahu růstu průměrných mezd a produktivity práce	167
Rozpis zvýšeného podílu	172

Normativ pro tvorbu prémiového fondu	172
Příklad pobídkovosti prémiových fondů na přijímání vyšších úkolů v hospodárnosti	173
Počet a kvalifikace pracovníků	174
Plány zvyšování kvalifikace pracujících	179
Socialistické soutěžení	181
Produktivita práce	182
Měření úrovně a vývoje produktivity práce	182
Změny sortimentu a změny kooperace	186
Změny podílu výroby jednotlivých organizačních útvarů	187
Produktivita práce jednotlivých kategorií pracovníků v různých časov- ných jednotkách	188
Využití pracovní doby	193
Pracnost výroby	195
Plnění norem	196
Početní poměr mezi výrobními a nevýrobními dělníky	197
Rozbor mezd	198
Absolutní a relativní změny mzdového fondu	199
Rozbor mezd dělníků	203
Rozbor mezd nedělnických kategorií	205
Příklady dílčích rozborů plnění plánu práce a mezd	206
Celkové zhodnocení zjištěných výsledků	208
Čerpání mzdových fondů	210
Způsoby přepočtů základního mzdového fondu	210
Výpočet zálohových přidělů do prémiových fondů během roku a při ročních komplexních rozborech	213
Zkušenosti s novým způsobem uplatňování osobní hmotné zaintereso- vanosti a kontroly mzdových fondů	215
Zajištění úkolů plánu práce v běžném roce	216
VYUŽITÍ ZÁKLADNÍCH PROSTŘEDKŮ	218
Ukazatele využití základních prostředků	220
Využití výrobního zařízení	223
Využití výrobního zařízení v čase	226
Časové využití	226
Přípravný, pomocný a doplňkový čas	227
Prostoje — ztrátové časy	228
Zmetky a odchylky od norem	229
Celkové zjištění využití v čase	229
Vliv lepšího využití strojů na objem výroby	231
Intenzivní využití výrobního zařízení	233
Souhrnné využití výrobního zařízení	233
Údržba základních prostředků	234
Údržba i obnova strojního parku — důležitá součást modernizace	239
PLÁN MATERIÁLNĚ TECHNICKÉHO ZÁSOBOVÁNÍ	240
Využití materiálu ve výrobním procesu	243
Rozbor skladového hospodářství	245
Příjem materiálu	245
Uložení a ochrana zásob	245
Evidence materiálu	246
Inventarizace materiálových zásob	246
Normy zásob	247
Přísun materiálu do dílen	248

Práce skladu	248
Objem a kvalita skladových operací	248
Mechanizace práce ve skladech	249
Stav a rozmístění skladových prostorů	249
Vliv plnění plánu MTZ na objem výroby	250
Zajištění plánu MTZ v běžném roce	252
VLASTNÍ NÁKLADY A TVORBA ZISKU	253
Vlastní náklady	253
Postup při rozboru vlastních nákladů	255
Rozbor vlastních nákladů na výrobu celkem	256
Ostatní náklady	263
Rozbor vlastních nákladů v kalkulačním členění	264
Využívání kalkulačního systému	264
Limitování nákladů	264
Správný obsah jednotlivých druhů kalkulací	265
Plánové kalkulace	265
Operativní kalkulace a normová kalkulace	265
Výsledná kalkulace	266
Postup při rozboru kalkulací	266
Příklad rozboru údajů o plnění plánu vlastních nákladů	271
Příklad rozboru nákladů agregátními indexy	274
Zisk	278
Normativy podnikové hmotné zainteresovanosti	279
Rozbory stanovených podílů z přírůstku zisku (ze zisku) a podílu z odpisů	281
Podnikový fond pracujících	282
Souvislý příklad uplatnění normativů podnikové, osobní a kolektivní hmotné zainteresovanosti	285
Rozbor realizace	288
Rozbor zisku z realizace	293
Rozbor zisku z realizace agregátními indexy a rozdíly	294
Rozbor nerealizačních výsledků	301
Krácení hospodářských výsledků	302
Porušování celospolečenských zájmů	303
1. Nedodržování plánovaného sortimentu	303
2. Porušení plánované spotřeby materiálu	304
3. Porušení kvality výrobků	304
4. Zanedbávání technického rozvoje a nezavádění nových výrob	305
5. Dosažení zisku na úkor majetkové podstaty	305
6. Nedodržování cenových předpisů	305
7. Zanedbávání péče o pracující	306
8. Jiné cesty nesprávného zvýšení výsledků	307
Zajištění plánu vlastních nákladů a tvorby zisku v běžném roce	307
FINANČNÍ PLÁN	308
Finanční stav	309
Pojmy	309
Rozvaha	316
Čtení rozvahy	318
Vzájemné vztahy mezi jednotlivými částmi rozvahy	321
Grafické vyjádření vzájemných vztahů mezi jednotlivými částmi rozvahy	323
Postup při rozboru rozvahy	328

Příklad rozboru vzájemných vztahů mezi jednotlivými částmi v roz-	
vaze	328
Čtení rozvahy	329
Rychlost obratu oběžných prostředků	330
Výpočet rychlosti obratu oběžných prostředků	331
Bankovní úvěry	332
Zajištění úkolů finančního plánu	340
ÚROVEŇ VELKOOBCHODNÍCH CEN A JEJICH TVORBA	341
Zásady pro provádění rozborů	343
Uplatňování cenového porovnávání	352
Kalkulační porovnávání	353
Cenové řady	362
Některé častější chyby při sestavování cenových řad	363
Organizace cenové tvorby	368
Cenový pracovník, jeho kvalifikace a práce	369
Činnost cenových pracovníků	370
Nedostatky v cenové tvorbě	370
Nedostatečná odběratelská kontrola cen	370
Nedodržování cenové porovnatelnosti	371
Nedostatečná kontrola fakturace	372
Nedostatečná spolupráce uvnitř podniku	372
Sankce za nesprávnou tvorbu velkoobchodních cen	372
Pracující se podílejí na zlepšení cenové tvorby	373
V. KOLEKTIVNĚ ZA VYŠŠÍ EFEKTIVNOST	375
Kolektivní smlouvy	378
Snížit úrazovost a zvýšit kulturnost práce	379
Z LITERATURY O HOSPODÁŘSKÝCH ROZBORECH	384
SEZNAM GRAFŮ	387